www.porwaniprzezekonomie.pl

SCENARIUSZ LEKCJI

Dlaczego jedni zarabiają górę kasy, a drudzy grosze?

na podstawie książki

prof. Witolda Orłowskiego

„Ekonomia dla ciekawych”

w ramach projektu „Porwani Przez Ekonomię”

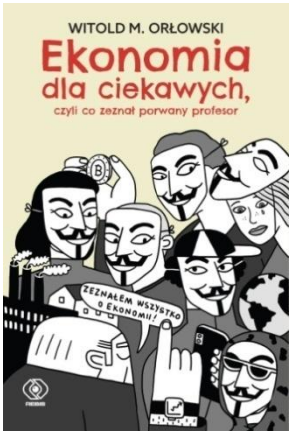

LEKCJA PRZEZNACZONA DLA: uczniów/uczennic szkół ponadpodstawowych na lekcjach przedmiotu podstawy przedsiębiorczości i/lub geografii

CZAS TRWANIA: 45 minut

CELE KSZTAŁCENIA:

Uczeń:

- wie czym jest nierówność dochodowa;
- zna sposoby niwelowania nierówności dochodowych;
- wskazuje przyczyny nierówności dochodowych;
- wyjaśnia czym jest krąg nędzy;
- potrafi przytoczyć argumenty za oraz przeciw formom opodatkowania: podatkiem liniowym i progresywnym;
- poszukuje sposobów na przełamanie kręgu nędzy.

ZAPISY Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ:

Geografia (zakres rozszerzony)

WS: XV.9. analizuje dane dotyczące regionalnego zróżnicowania ubóstwa, formułuje i weryfikuje hipotezy dotyczące jego przyczyn, proponuje działania na rzecz ograniczania biedy i wykluczenia społecznego w Polsce oraz wykazuje znaczenie solidarności społecznej w rozwiązywaniu tego problemu**;** XXIII.2. identyfikuje przyczyny przyrodnicze, historyczne, społeczne, gospodarcze i polityczne dysproporcji rozwoju regionów świata i państw oraz przedstawia skutki tych nierówności.

Biznes i zarządzanie (zakres rozszerzony)

WS: II.16. rozróżnia progresję i liniowość opodatkowania oraz wyjaśnia wpływ różnych podejść w polityce fiskalnej państwa na aktywność gospodarczą.

METODY KSZTAŁCENIA: pogadanka, dyskusja, burza mózgów, metoda CIRCEPT, drzewo decyzyjne.

FORMY PRACY: grupowa, zbiorowa, indywidualna

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: prezentacja „Czy nierówności dochodowe są nieuniknione?”, karta pracy, podręcznik, piłeczka

WYPOSAŻENIE TECHNICZNE: komputer z dostępem do Internetu dla nauczyciela, rzutnik, dostęp do komputerów z dostępem do Internetu dla uczniów

ETAPY LEKCJI:

- Nawiązanie (12 min.)
- Części zasadnicze (23 min.)

a) Jak niwelować zróżnicowanie dochodowe w społeczeństwie?(10min.)
b) Co jest lepsze? (13min.)

- Podsumowanie (10 min.)

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEBIEGU LEKCJI

1. Nawiązanie (12 min.)

a) Nauczyciel wykonuje czynności organizacyjne.

b) Przypomnij uczniom, że wiele zjawisk w naszym otoczeniu należy rozpatrywać w formie procesu. Zatem należy pamiętać, że należy poszukiwać ich przyczyn, a także skutków.
Za pomocą prezentacji „Czy nierówności dochodowe są nieuniknione?” rozpoczynasz lekcję od wyjaśnienia czym są nierówności dochodowe oraz z czego wynikają, a także o czym nas informuje nas współczynnik Giniego.
Podkreśl, że przyzwolenie na nierówności zależy od poglądów danego społeczeństwa oraz na przykładach kilku państw omów różnice w postrzeganiu nierówności, np. w Stanach Zjednoczonych i Szwecji.

c) Zapisujesz na tablicy słowo NIERÓWNOŚCI i dzielisz tablicę na dwie części, po jednej stronie zapisujesz słowo ZA, a po drugiej PRZECIW.
Prosisz uczniów, by w grupach 4 osobowych zastanowili się co przemawia za tym, by na świecie występowały nierówności, a co przeciw.

Następnie każda z grup na kartkach samoprzylepnych w dwóch kolorach zapisuje po dwa argumenty za (jeden kolor) i przeciw (drugi kolor kartek) nierównościom i przykleja je na tablicy w odpowiedni miejscu, tak powstaje CIRCEPT – mapa myśli na temat nierówności.
Podsumowując to ćwiczenie odczytaj zapisane przez uczniów argumenty, a następnie zwróć uwagę, że każdy z nas inaczej postrzega różne problemy. Niniejszą metodą stworzony został obraz tego, jak postrzegamy nierówności w społeczeństwach.

2. Części zasadnicze (23 min.)

a) Jak niwelować zróżnicowanie ekonomiczne w społeczeństwie?

- Wyjaśniasz, że poziom osiąganych dochodów przez ludzi jest zróżnicowany, gdyż rynek w różny sposób wynagradza kwalifikacje i talenty ludzi, lecz podejmowane są działania, by zróżnicowanie nie było zbyt wielkie.
- Uczniowie na podstawie przeczytanego zeznania nr 10 oraz własnej wiedzy dyskutują o sposobach niwelowania nierówności dochodowych. W razie potrzeby można wykorzystać slajd nr 12 z prezentacji zatytułowany „Metody walki z nierównościami dochodowymi".
- Podkreśl, by uczniowie starali się formułować argumenty i uważnie słuchać wypowiedzi innych osób, zadawać pytania, nie oceniać wypowiedzi pozostałych osób, oraz, że będziesz pełnić rolę moderatora. Za pomocą piłeczki moderator będzie wskazywał osobę, której udziela głosu. Dzięki temu dyskusja będzie bardziej dynamiczna. Rozpocznij dyskusję od pytania: jak walczyć z nierównościami dochodowymi? Na koniec dyskusji pamiętaj o podsumowaniu.

b) Co jest lepsze?

- W związku z tym, że rodzaj opodatkowania dochodów osób fizycznych wpływa na wzrost lub zmniejszenie nierówności dochodowych, metodą drzewa decyzyjnego (karta pracy) uczniowie będą próbowali zdecydować, która z form jest korzystniejsza i dla kogo, przytaczając argumenty za i przeciw podatkowi dochodowemu w formie liniowej oraz progresywnemu.
- Uczniowie podpierając się podręcznikiem oraz materiałami w Internecie przytaczają argumenty za i przeciw podatkowi dochodowemu w formie liniowej oraz progresywnemu. W razie potrzeby można wykorzystać slajdy nr 13 i 14 z prezentacji zatytułowane „Poza wysokością podatków, niezwykle ważna jest też ich progresywność" oraz „Podatek liniowy czy progresywny?".

3. Podsumowanie (10 min.)

Zadajesz uczniom pytanie: czy nierówności dochodowe mogą nie występować w społeczeństwie? Uczniowie w parach dyskutują, a następnie próbują odpowiedzieć to na pytanie uzasadniając swoją wypowiedź.
W konkluzji podkreśl, że nie jest możliwe, aby w społeczeństwie w ogóle nie występowały nierówności w osiąganych dochodach.
W przesłuchaniu nr 10 pojawia się pojęcie „zaklęty krąg nędzy/ubóstwa". Wyjaśnij przy użyciu prezentacji co oznacza to sformułowanie.

Zadanie domowe:

Jako zadanie domowe poproś, by uczniowie napisali esej jednostronicowy na temat proponowanych sposobów przełamania „zaklętego kręgu ubóstwa".

Załącznik 1.
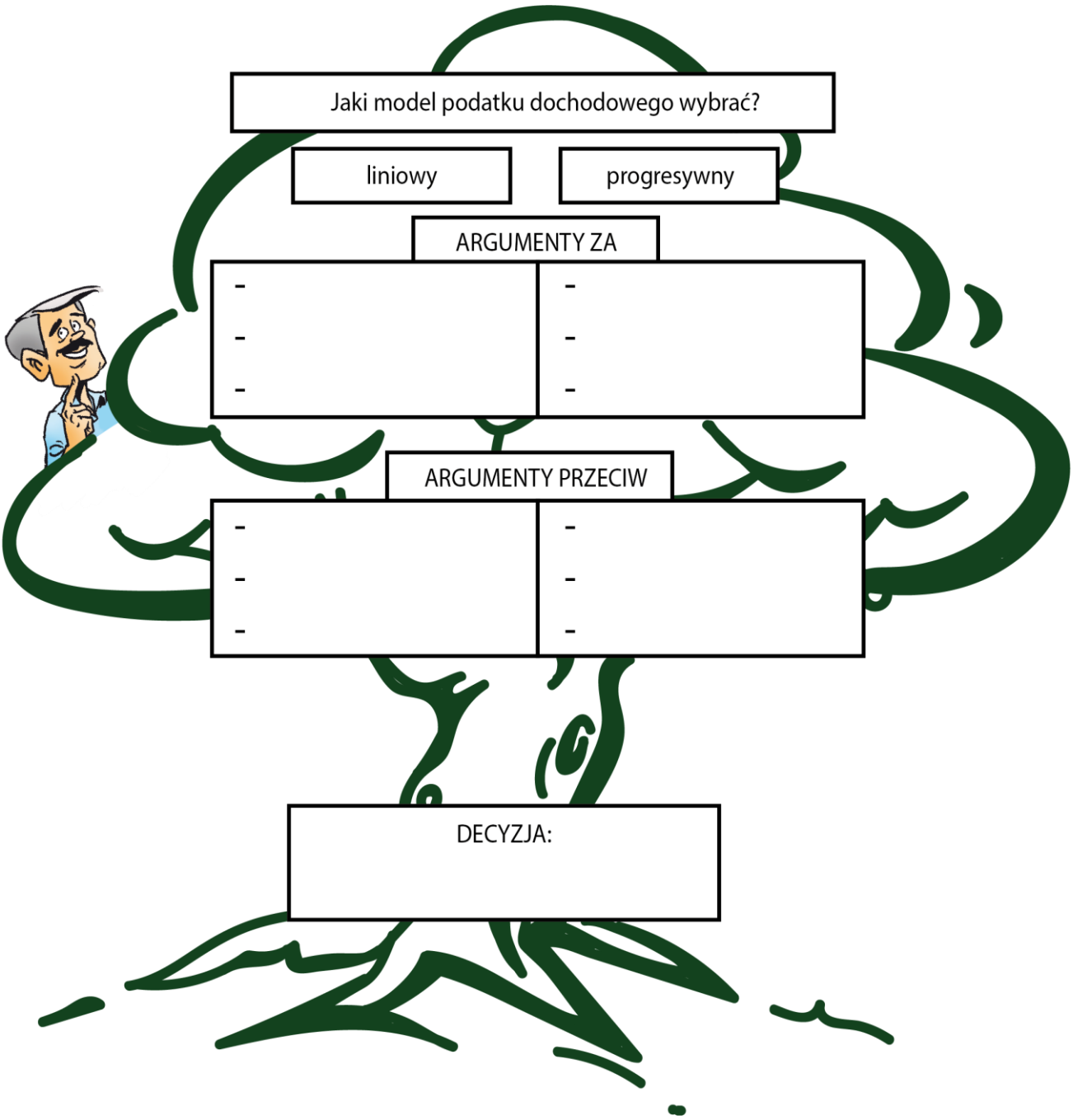
W związku z tym, że rodzaj opodatkowania dochodów osób fizycznych wpływa na wzrost lub zmniejszenie nierówności dochodowych, metodą drzewa decyzyjnego spróbuj zdecydować, która z form jest korzystniejsza i dla kogo, przytaczając argumenty za i przeciw podatkowi dochodowemu w formie liniowej oraz progresywnemu.